

Inleiding

Verbinden, het laatste werkwoord in de reeks over het thema 'Doen', dat de afgelopen maanden centraal stond.

Verdiepen, Inspireren, Zingen, Ontmoeten en nu Verbinden.

Die werkwoorden hebben een oplopende intensiteit als het gaat om de relatie met anderen.

Die ander, die vreemde ander ook, komt ons steeds dichterbij op de huid.

Verbinden met de ander, waarom zou ik?

Mag ik mij niet afzonderen? Als een woestijnmonnik.

En 'hoe verbind ik mij?' Als die ander niet zo toegankelijk, meegaand, open, verstaanbaar, te begrijpen lijkt?

Kan ik mij verbinden aan iemand die zich aan mij voordeed

'Als een specht aan mijn gehoorbeen', lastig, opdringerig, confronterend.

Of als 'een stuk wrakhout', onherkenbaar, niet aantrekkelijk.

Verbinden waarom zou ik mij zo verbinden, wat staat er dan op het spel?

Ik bedoel kan ik dat aan. Wil ik dat eigenlijk wel?

Lezing 1: Hildegard von Bingen

In het jaar 1141 na de menswording van God, toen ik tweeënveertig jaar en zeven maanden oud was barstte de hemel open in een vurig licht. Het doorstroomde heel mijn geest en het doorgloeide mijn hart als een vlam die niet echt brandde maar alleen verwarmde, zoals de zon iets waarop zij haar stralen richt, verwarmt. En plotseling ontsloot zich voor mij de betekenis van de psalmen, van de evangeliën en van de overige boeken uit het oude en nieuwe testament. Dit alles zag en hoorde ik, maar toch kon ik er niet toe komen het op te schrijven. Niet uit onwil, maar uit twijfel, zo hevig dat Gods gesel mij op het ziekbed wierp. Eindelijk bracht ik daar, door grote pijnen neergeslagen, mijn hand tot schrijven. Toen keerden mijn krachten terug. Pas toen herstelde ik van mijn ziekte.

Lezing 2: Romeinen 5: 1 – 8

Overweging

Verbinden. Ik vraag me eerst eens af: is dat hetzelfde als 'netwerken'?

Is netwerken zoiets als het nieuwe verbinden?

Leuk eigenlijk dat je met een paar woorden al meteen kunt laten zien waar het om gaat.

Waar de verschillen zitten.

Want anders dan bij 'netwerken' is verbinden veel minder doelgericht, veel minder gericht op het nut, voor jou.

Bij netwerken kijk je naar wat iemand doet, of iemand er toe doet, en vooral wat hij of zij met jou en voor jou kan betekenen.

Bij verbinden gaat het om de kwaliteit van de relatie.

Je verbindt aan iets of iemand.

Je met elkaar verbonden weten.

Je verbindt aan een zaak.

Je verbinden aan een mens.
Dat heeft iets van 'door dik en door dun'.
Dan heb je het niet over een bondje, maar over 'verbond'.
Zoals de God van Schriften zich verbond aan een volk.
Met vallen en opstaan. Kapotte knieën, verhitte gezichten, opspringende harten.
Op bergen en in dalen.
Verbond: vloekende profeten, gastvrije mensen, twijfelende voorgangers.
Hildegard von Bingen staat op het punt zo'n verbinding aan te gaan.
Zij heeft het over: Niet meer alleen de teksten lezen maar zelf te gaan schrijven.
Dat wil zeggen, met de tekst een verbinding aangaan,
verwerken, omvormen, en omgevormd worden.
Wie schrijft die blijft niet dezelfde.
Dát vermoedt zij, en huivert, loopt weg, wordt neergeworpen in lijden en pijn
en uiteindelijk: verbindt zich.
En komt tot spreken, wordt mens.
Verbinden heeft iets te maken met je zelf op het spel zetten.

Verbinding is vandaag de dag haast een modewoord
van politici, beleidsmakers, reclame mensen.
Juist omdat 'je verbinden' niet meer vanzelf spreekt.

Columnist Bas Heijne van NRC Handelsblad is deze week gestopt,
na achttien jaar wekelijks commentaar leveren bij de actualiteit.
In een afscheidsinterview zegt hij:

„(...) mensen willen niet als economische entiteiten
in een allesomvattend neoliberaal systeem gezien worden.
Mensen hebben existentiële, zo je wilt romantische verlangens
naar een wereld waarin ze meer zijn dan een verzameling data.
Toen ik ging studeren zei ik tegen vrienden dat ik wel een kat wilde.
Een kat? Waarom zou je je binden?
Je moest je níét binden.
Nu is het: we willen ons juist wél binden en we kunnen het niet meer,
de samenleving is verkaveld en versnipperd.
Die romantische verlangens komen denk ik voort uit dat onvermogen.”

De leuke mensen in de Dominicus hebben vast tenminste 'een kat',
maar waarschijnlijk nog veel meer met wie of wat ze zich verbonden voelen.
Je verbinden in de flat aan iemand die langdurig zorg nodig heeft.
Met mensen bij de 'praatmalen', hier in het gebouw.
Verbinden met iemand die een steuntje in de rug kan gebruiken
bij het invullen van formulieren.
Of bij het bijspijkeren van de taal.
Dat is niet 'romantisch verlangen' maar ook gewoon doen.
Dat is geen onvermogen maar het aanboren van een talent.
Tegen de tijdsgeest in kan je er voor kiezen, een verbond aan te gaan, je te verbinden.
En de verbrokkeling, de verkaveling, de versnippering zijn geen lot

maar een menselijk construct waar wij tegenin kunnen gaan.
Tegen een beleid waarin sociale werkplaatsen worden gekort.
Waar buurthuizen worden gesloten.
Waar thuiszorg wordt verminderd.
Tegen een economie waar het rendement komt bij de aandeelhouders
en de kosten liggen bij de samenleving.
Inderdaad dan wordt verbinding steeds minder vanzelfsprekend.

Aan de andere kant het is natuurlijk geen nieuw fenomeen.
Ook in traditionele gemeenschappen
konden mensen hun leven beperken tot hun eigen erf.
Traditionele gemeenschappen die scheef hingen van de sociale controle,
de roddel, de afgunst, de verstikkende loyaliteiten.
Een beetje zoals Tony Wieringa er mee speelt in zijn boek 'Heilige Rita'.
Dat was geen verbinding maar gewoon een kleffe boel.

De gemeente in Rome waar Paulus aan schrijft
heeft weet van de moeite die het kost om te groeien naar een echte verbinding.
De leden van die ekklesia daar hadden het niet gemakkelijk
toen zij dat verbindende heil
- dat zij hadden verstaan uit het Goede Nieuws door Jezus – wilde laten groeien.
In een omgeving waar iedereen zijn eigen godheid aanbad
en waarin uiteindelijk de macht lag bij de keizer
die haast met goddelijke heerlijkheid was bekleed.
Hun delen van brood en wijn, hun maaltijd van liefde,
hun samenscholen van mannen en vrouwen sámen,
van slaven en heren sámen, dwars door alle scheidsmuren heen.
Hun concrete droom van nieuw begin, van een ander rijk onder ons,
maakte dat er weerstand kwam.
Hun zoeken naar verbinding,
naar een krachtig verbond, maakte niet alleen dat mensen daarin meegingen
maar ook dat er achterdocht ontstond.
Net als bij hun Heer - die Jezus - die de huizen van hoeren en tollenaars binnenging.
Toen Hij de chaos van de demonen hun plaats wees.
Als Hij een Samaritaan ten voorbeeld stelde.
Zijn verbinden doorbrak de vastgestelde erfgrans.
En daarmee heeft hij zichzelf heel kwetsbaar gemaakt.
Dat horen we terug in de tekst van Paulus
die de situatie van de gemeente in Rome beschrijft vanuit die weerstand:

‘.. we prijzen ons gelukkig onder alle ellende,
(alle verdrukkingen, vervolgingen),
omdat we weten dat verdrukking tot volharding leidt,
volharding tot betrouwbaarheid, en betrouwbaarheid tot hoop.
Deze hoop zal niet worden beschaamd,
omdat Gods liefde in ons hart is uitgegoten
door de heilige Geest, die ons gegeven is’.

Bij verbinden staat er iets op het spel.
Paulus onderwijst ons daarover.
Hij neemt daarbij de liefde van God door Jezus als uitgangspunt.
Jezus – zegt hij - stierf voor ons toen wij nog ‘zondaars’ waren.
Dus van vriendschap tussen hen en Jezus/God is er dan eigenlijk nog helemaal geen sprake;
er was nog geen echte verbinding, tussen hen en Jezus.
‘Zonde’ betekent dat de verbinding met God door ons verbroken is.
En in die situatie zet Jezus zijn leven voor ons op het spel.
dat is het beeld dat hier geschetst wordt.
Retorisch vraagt Paulus zich af:
‘wie van ons zou zijn leven geven voor een rechtvaardig iemand?’
Zijn antwoord is: ‘bijna niemand zou dat doen’.
Maar Jezus zette alles op het spel,
zelfs toen die leden van de ekklesia in Rome nog hulpeloos waren,
brekebenen, en dus niet kónden antwoorden op zijn liefde.
Zij waren nog lamgeslagen door de machten van hun tijd,
hun stad, maar Jezus geeft dan al zijn liefde.
Juist dan; belangeloos.
Zijn liefde is zelfs de optimale kwetsbaarheid.
Hij wil er alles voor geven.

Oude tekst, moeilijk ook. Vreemd.
Maar wat mij betreft hartstikke actueel en waardevol
omdat daarin principieel tot klinken komt dat ons verbinden,
als het binnengaan in de wereld van de ander, zo vol risico is
en vraagt om een enorme kwetsbaarheid,
een grote bereidheid veel van eigen veiligheid op te geven.
Ook al is die ander zo anders als de lamgeslagen, brekebenen, ‘zondaar’
die wij zelf eens waren.

Wat mij betreft nemen we dát mee
in ons zoeken naar verbinding met de vreemde ander.
Bij onze poging om dit gebouw, deze gemeente, ons hart te verbinden aan de ander.
Weet hebbend van het risico en de kwetsbaarheid
maar met de zekerheid dat onze hoop op menselijk sámenleven niet wordt beschaamd.
Omdat – in woorden van Paulus - Gods liefde in ons hart is uitgegoten.

Liefde de basis voor onze weg van verbinden.
liefde als waarmerk van onze identiteit.

Niet onze cultuur, niet onze vlag, niet onze taal maar dit:
dat door de liefde van God
wij dat avontuur van de verbinding kunnen aangaan.

Je kunt daarin iets op het spel zetten omdat je weet: zo is de weg.
Die onbekende weg. Die weg waarop God zal voorzien.

Bas Heijne begint tegen de mening van zijn vrienden in zich te verbinden aan een kat.
Wij zijn wat dat betreft misschien al een stapje verder , -)

Moge de liefde die is uitgestort jullie op die weg bemoedigen
ook al staan we soms schroomvol, haast angstig tegenover de ander.
Maar we lopen niet weg,
we lopen niet weg voor onbegrip,
we lopen niet weg voor moeite,
we lopen niet weg voor afweer
want we weten dat God ons al liefhad voor wij Haar herkenden.

Paul van der Harst